

A photograph of a vibrant green field filled with various flowering plants, including clover and tall stalks with small white flowers. The field stretches towards a line of trees in the distance under a clear blue sky. The left side of the image is faded to create a white background for the text.

Productief kruidenrijk grasland

Kansen en uitdagingen

Blijvend grasland

Gemiddelde leeftijd zode: 8,3 jaar
Beheer: zowel maaien als beweiden

Productief kruidenrijk grasland

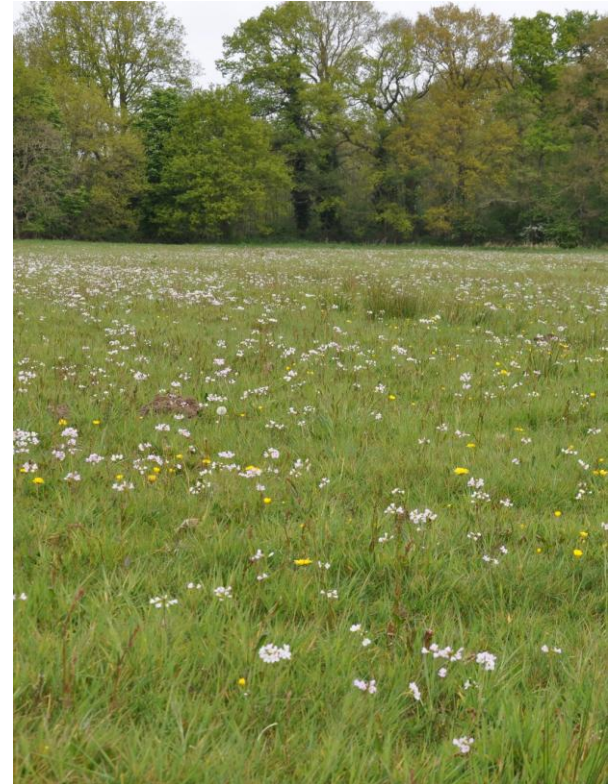
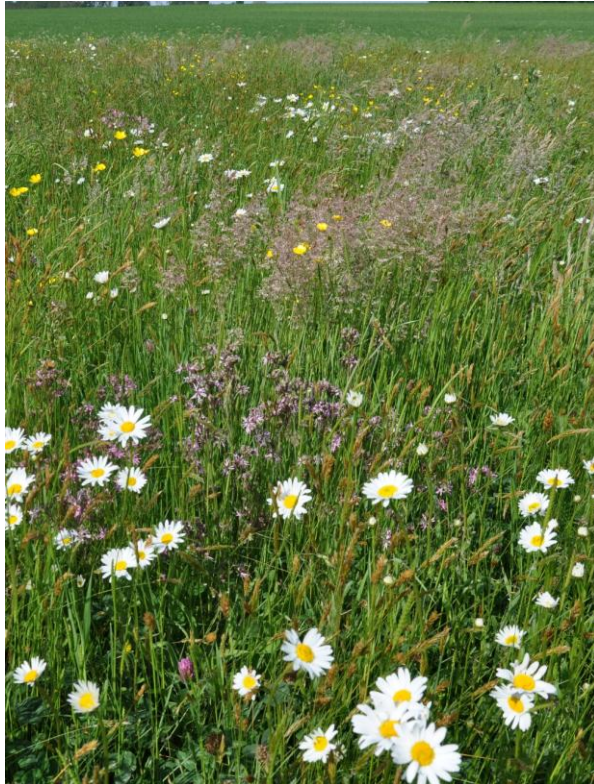

Gemiddelde leeftijd zode: 1,4 jaar
Beheer: zowel maaien als beweiden

Extensief kruidenrijk grasland (ANLb)

Gemiddelde leeftijd zode: 21,3 jaar

Beheer: 2x maaien

Doel onderzoek

Meten van de (meer)waarde van de twee typen kruidenrijk grasland, in vergelijking met blijvend grasland, voor:

- Productie en voederwaarde
- Bodemkwaliteit
- Klimaatmitigatie en –adaptatie
- Biodiversiteit

Extensief kruidenrijk grasland

Productief kruidenrijk grasland

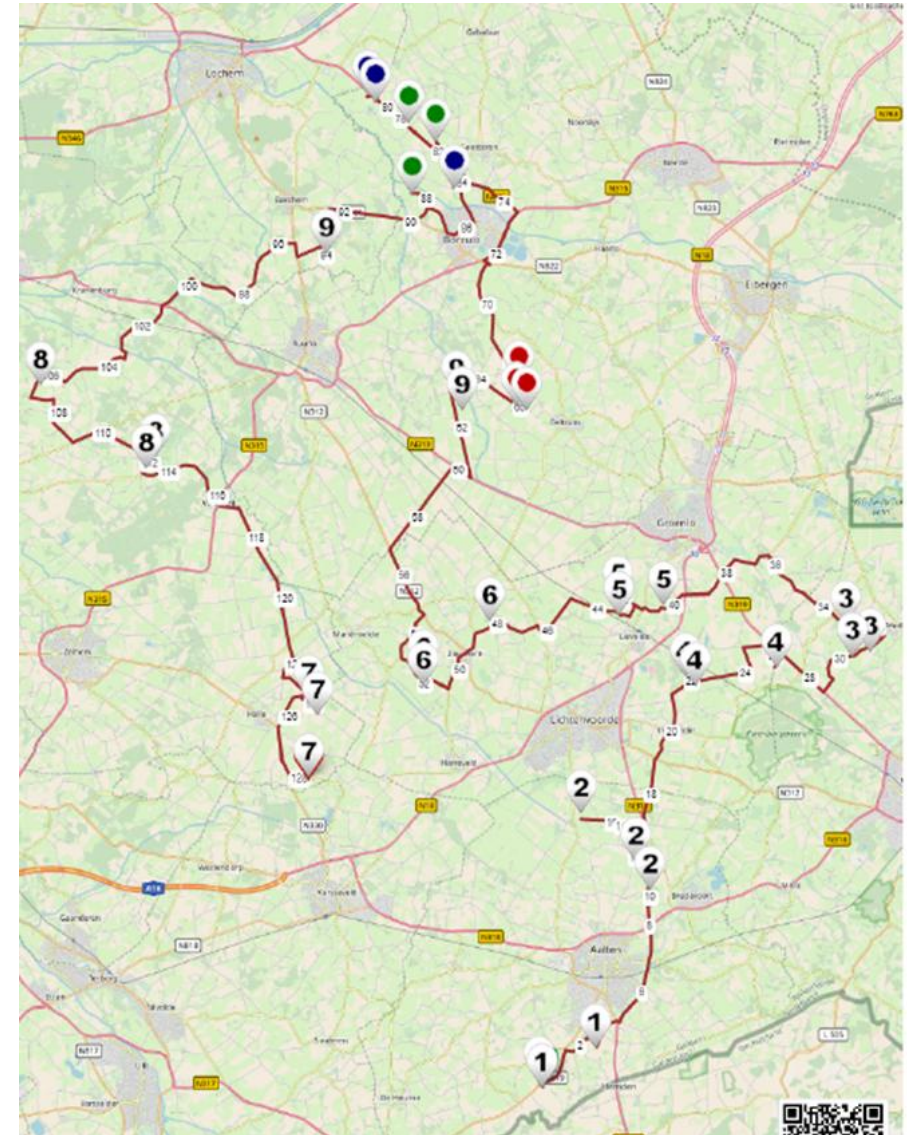
Proefopzet

12 locaties in Achterhoek geselecteerd

Op elke locatie een paartje van:

- **a** perceel Blijvend grasland (**BG**)
- **b** perceel Productief kruidenrijk grasland (**PKG**)
- **c** perceel Extensief kruidenrijk grasland (**EKG**)

Totaal 36 percelen

Selectie van 12 paartjes

Zo identiek mogelijk wat betreft:

- Grondsoort (zand)
 - Landschapselementen (omzoming)
 - Natuurlijkheid omgeving
 - Grondwatertrap
-
- Selectie percelen per paartje minimaal 200 m uit elkaar en maximaal 2000 m

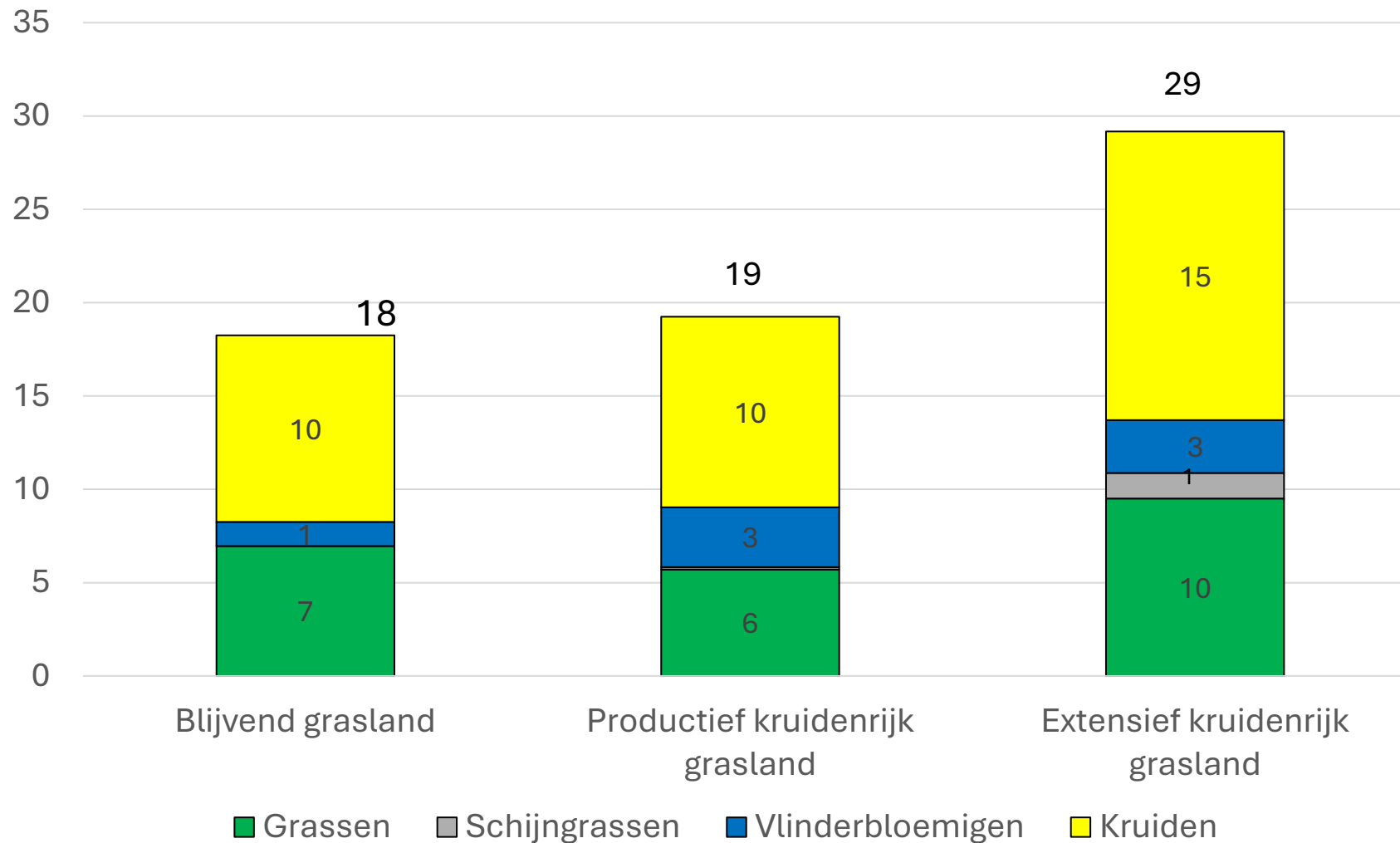

Botanische samenstelling

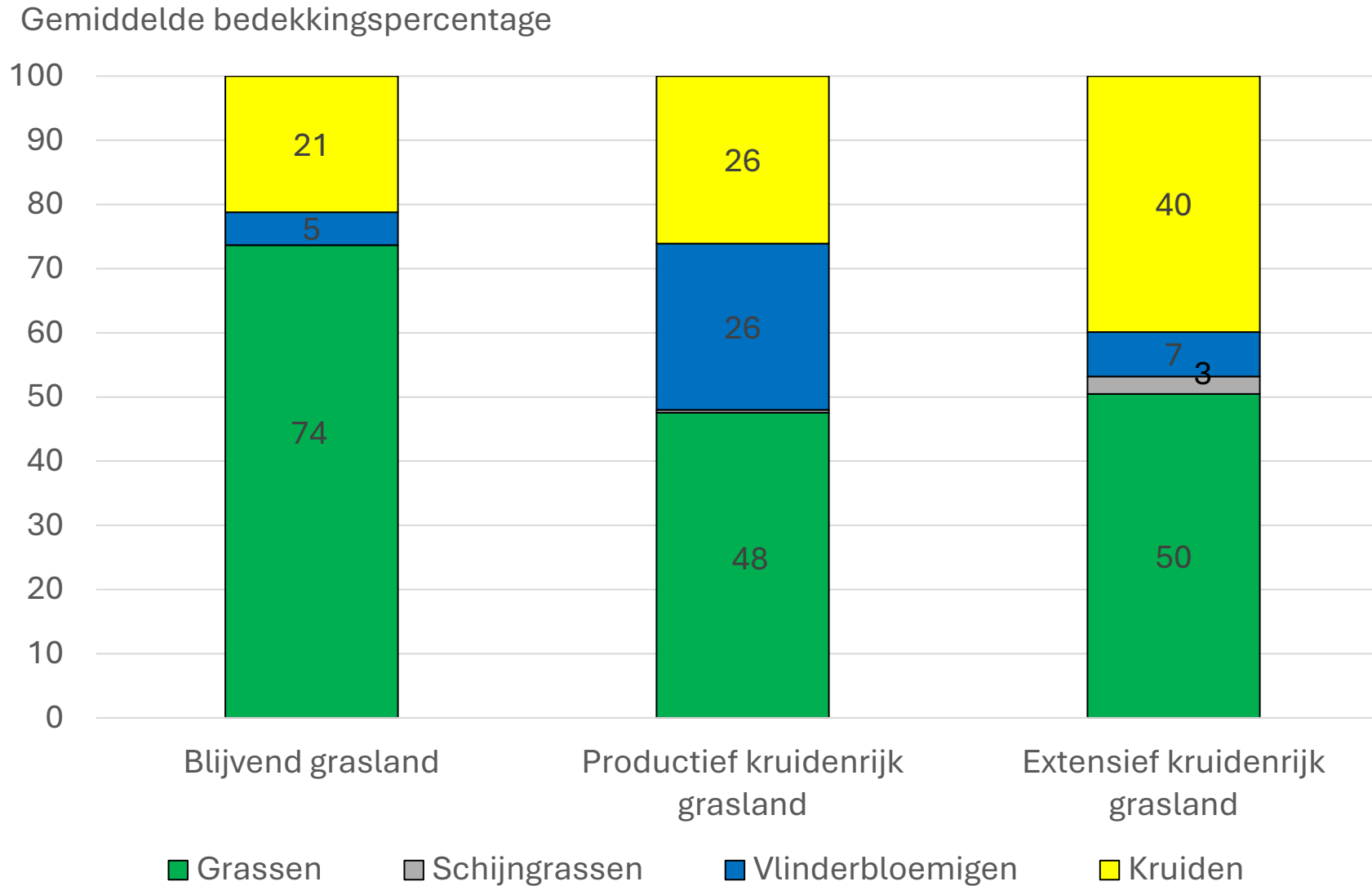

Aantal plantensoorten per graslandtype

Gemiddeld aantal plantensoorten per type grasland

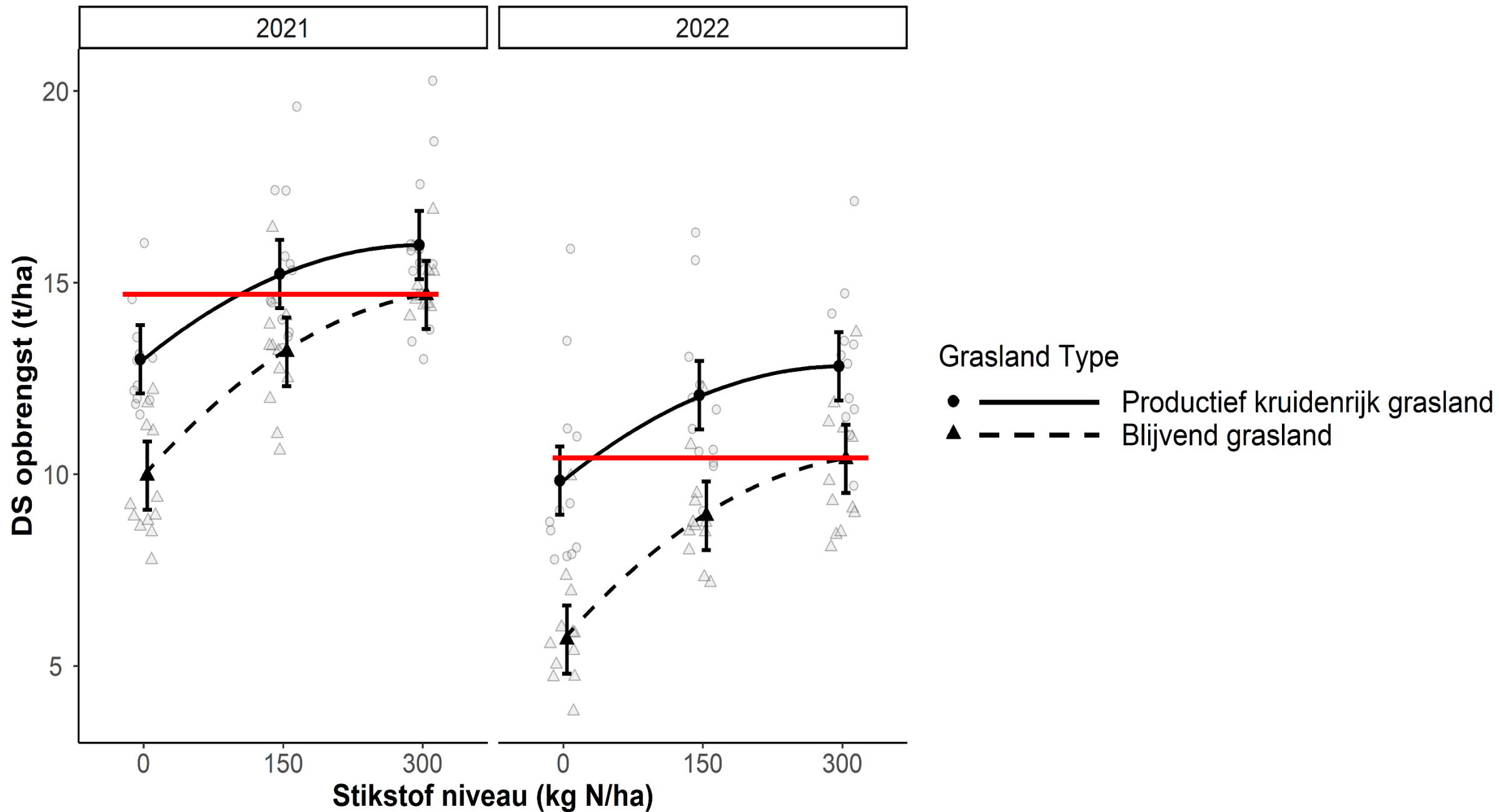
Bedekkingspercentage functionele groepen

Productie en voederwaarde

DS opbrengst (t/ha)

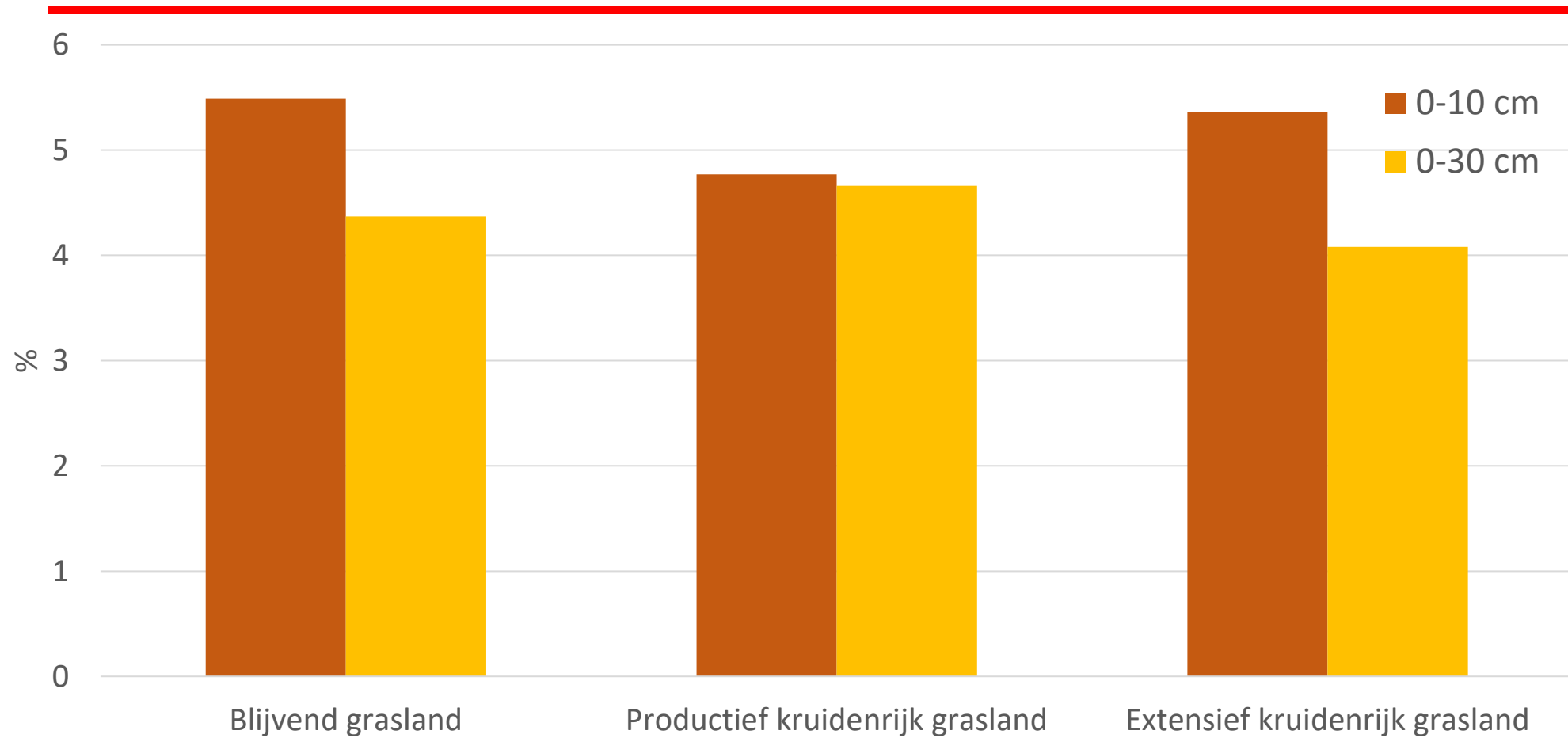

Bodemkwaliteit en biodiversiteit

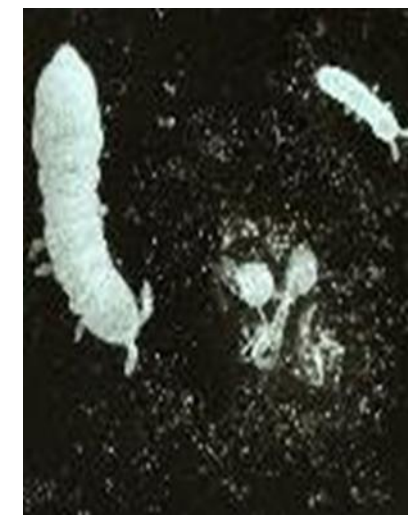
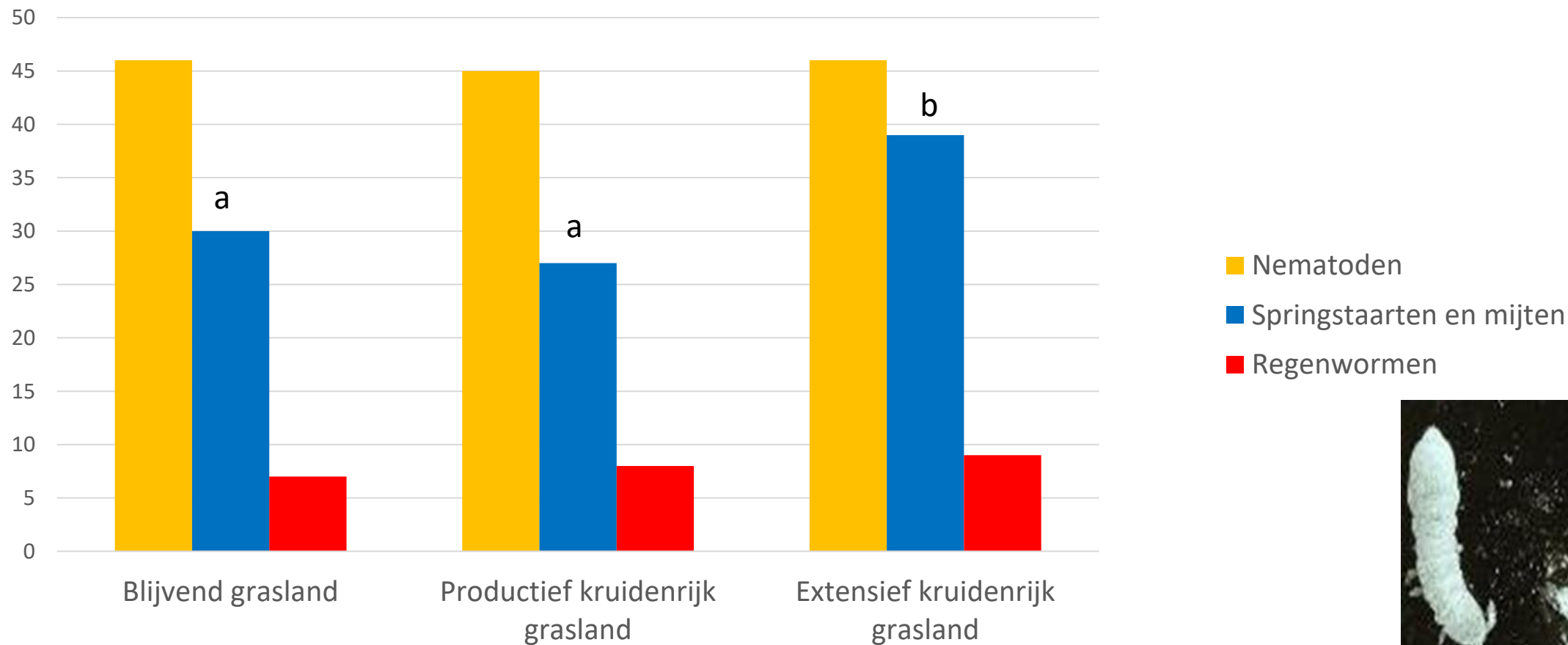

Organische stofgehalte bodem

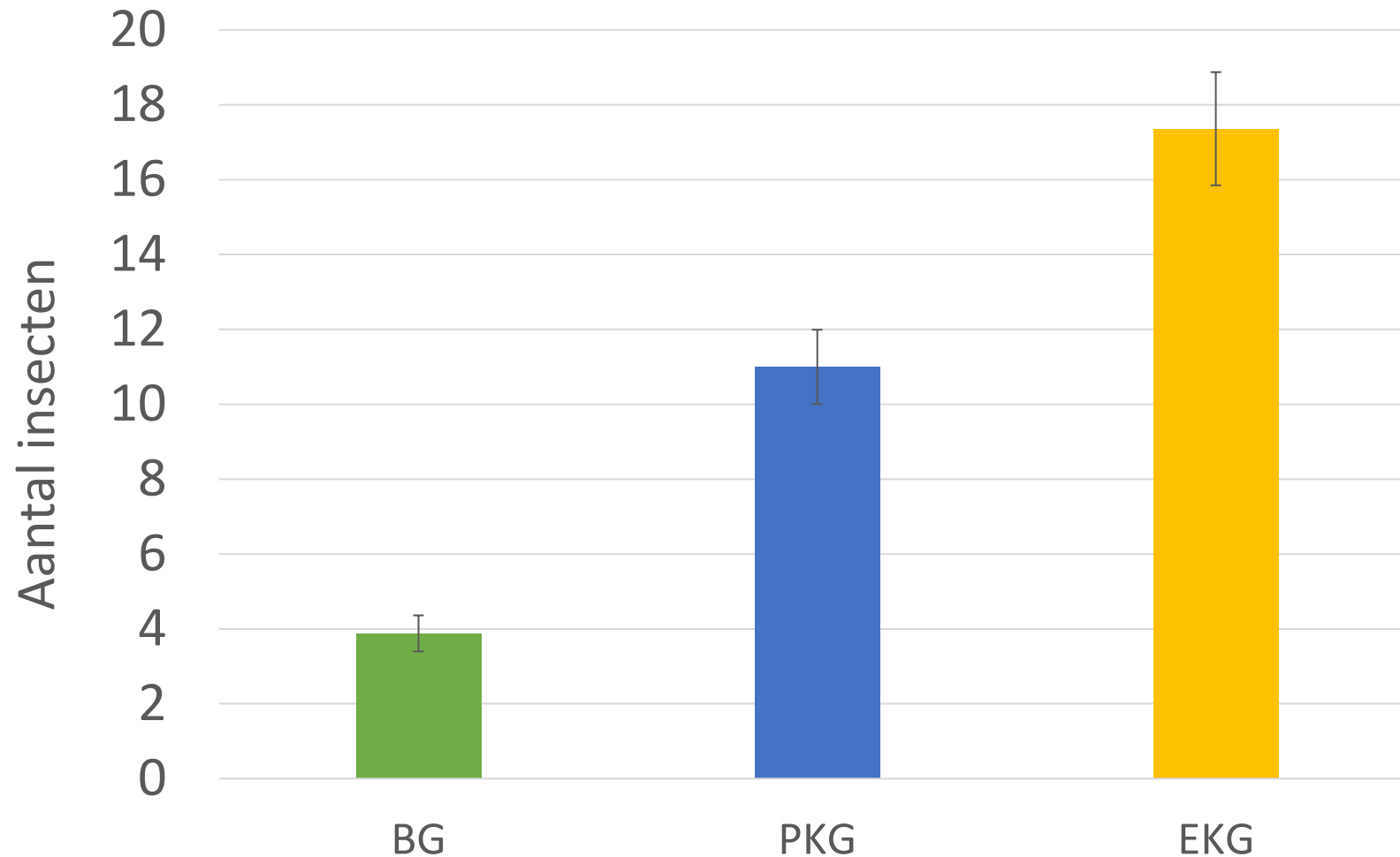
Verzadiging
organische stof
dekzandgrond
laag 0-10 cm

Gemiddeld aantal taxa per type grasland (Alpha biodiversiteit)

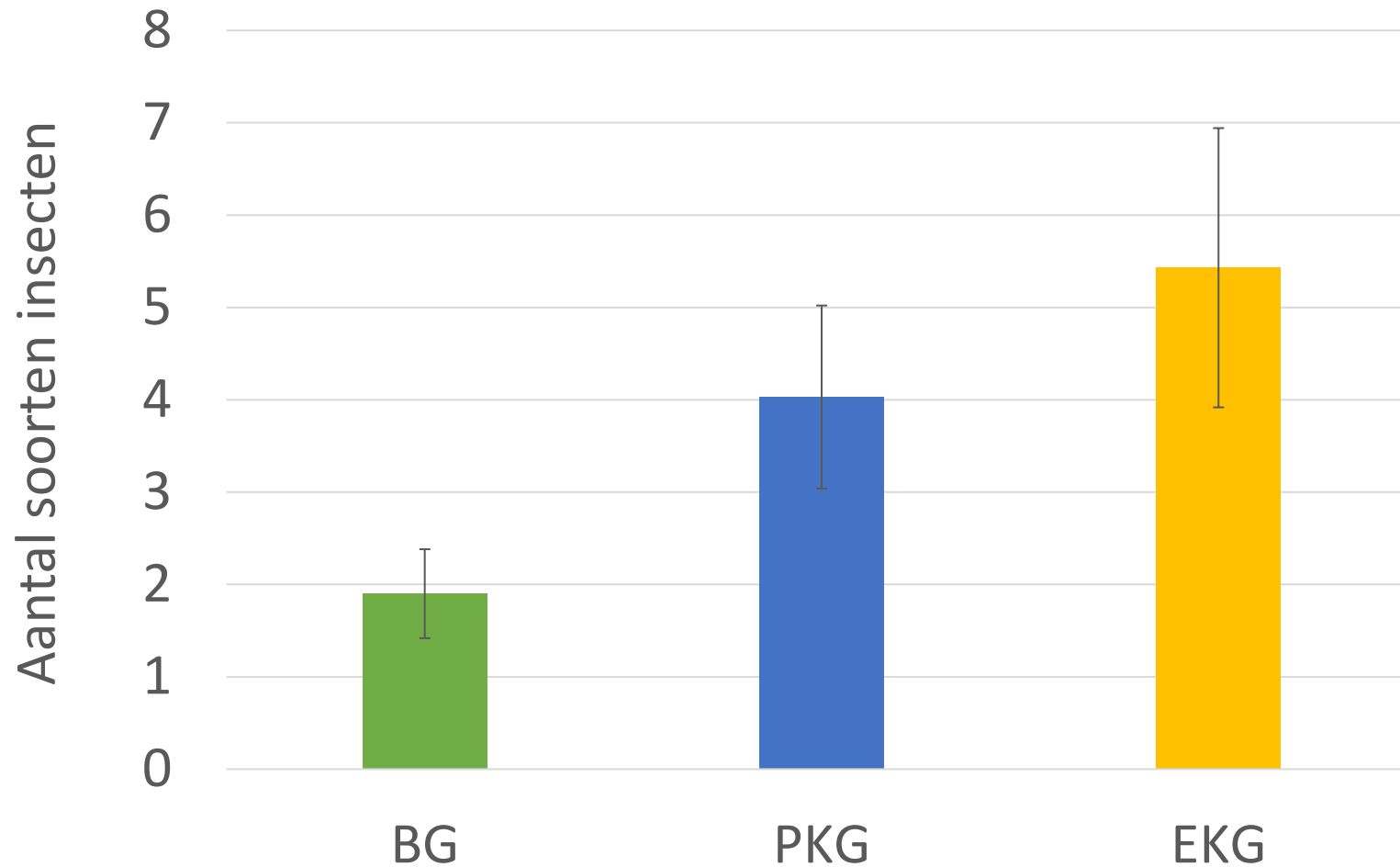

Resultaten – aantal insecten per 500m² perceel

Graslandtypen verschillen significant in alle combinaties

Resultaten – aantal soorten

Graslandtypen verschillen significant in alle combinaties

Publiceren en boek

Louis Bolk
Instituut

Online cursus
Wil jij?

Research paper

Disturbance from tillage is a dominant factor in explaining differences in soil biodiversity of three grasslands management types

Nick van Eekeren^{a,*}, Jurre Dekker^{b,e}, Rob Geerts^c, Pedro Janssen^a, Anthonie Stip^d, Tim Visser^e, Jaap Bloem^e, Ron de Goede^b

^a Louis Bolk Institute, Kosterijland 3-5, NL-39812 AJ Bunnik, the Netherlands

^b Wageningen University, Soil Biology Group, P.O. Box 47, NL-6700 AA Wageningen, the Netherlands

^c Wageningen University & Research, Wageningen Plant Research, P.O. Box 16, NL-6700 AA Wageningen, the Netherlands

^d De Vlinderstichting, P.O. Box 506, NL-6700 AM Wageningen, the Netherlands

^e Wageningen University & Research, Wageningen Environmental Research, P.O. Box 47, NL-6700 AA Wageningen, the Netherlands

Handleiding Productie
Kruidenrijk Grasland

ij productief
n voor de

-1001ha.nl-
KRUIDENRIJK

1001ha kruidenrijk grasland

Door Hanneke van Ormondt

BIJ GRAS VALT VEEL TE WINNEN!

GRASLAND IN NEDERLAND, 2024		
Landbouwgrond totaal	1.800.000	
Grasland, totaal	965.000	54%
Blijvend grasland	674.000	70%
Tijdelijk grasland	200.000	21%
Natuurlijk grasland	91.000	9%
Bron: https://www.staatvanlandbouwnatuurenvvoedsel.nl/		

Doel van de campagne

Het doel van 1001ha.nl is om boeren te helpen hun klimaatimpact te verlagen en biodiversiteit te verhogen. Elke hectare productief kruidenrijk grasland levert het volgende op:

- 500 kilo minder kunstmest (geldt niet voor bio-boeren)
- 1.000 kilo minder CO₂-uitstoot (geldt niet voor bio-boeren)
- Meer voedsel voor insecten en vogels
- Minder bestrijdingsmiddelen (geldt niet voor bio-boeren)
- Betere waterberging en droogteresistentie door de diepere en verschillende wortels
- Ervaring opdoen met natuurinclusiever werken: minder input, zelfde output, meer biodiversiteit
- Een begeleidingstraject voor boeren met webinars of workshops
- Maatschappelijke waardering voor de boer

-
- Samen met LTO Nederland
 - Crowdfundingsactie
 - 40% korting op kruidenrijke mengsels
 - Begeleiding door 8 zaadleveranciers
 - Laagdrempelige manier om eens te proberen
 - 3 hectare per boer
 - Inzaai, doorzaai, productief en extensief

Resultaten:

- 1.800 melkveehouders
- 8.000 hectare ingezaaid
- $\frac{3}{4}$ van Boeren is tevreden en wil door met kruidenrijk
- 97%: productie gelijk of hoger
- 80% minder kunstmest gebruikt
- Veel meer insecten, meer vogels
- Waarderen campagne met 8+

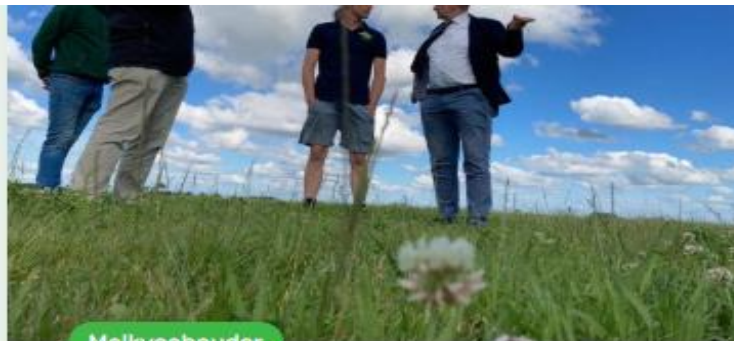

Melkveehouder

Tim Veldt

'Kruidenrijk grasland scheelt fossiele brandstoffen omdat we minder hoeven te sproeien.'

Melkveehouder

Jan Woudstra

'Als boer wil je het toch zelf uitproberen en op je eigen land zien wat het doet.'

Melkveehouder

Paul Schots

'Klavers kunnen grote rol spelen bij oplossing van de stikstofproblematiek.'

Melkveehouder

Kees Pijs

'Ik wil op termijn al mijn grasland vervangen door kruidenrijk gras.'

Melkveehouder

Jaco de Jong

'Ik had nooit geleerd dat het ook zonder kunstmest kan'

Melkveehouder

Jelle Hakvoort

'Met meer eigen voer, blijf je boer ;-)!'

Areaal kruidenrijk grasland zit in de lift

ACHTERGROND MELKVEE MICHEL ELANDS 21 NOV 2024 OM 15:30UUR

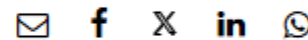

Mondjesmaat groeit het Nederlandse areaal kruidenrijk grasland. Zaaizaadleveranciers zien steeds meer boeren de overstap maken of het aandeel vergroten. Ze worden mede aangemoedigd door de campagne 1001ha.

Campagne voor kruidenrijk grasland richting 10.001 hectare

NIEUWS MELKVEE PIETER STOKKERMANS 07 AUG 2024 OM 10:35UUR

Binnen de campagne '1001 ha' van LTO Nederland en Urgenda wordt binnenkort de 10.001ste hectare gezaaid. Inmiddels doet ruim 10 procent van de melkveehouders in Nederland mee. Vrijdag 2 augustus is het nieuwe zaaiseizoen gestart.

'Sentiment omgeslagen'

▲ © Urgenda

Boeren brengen natuur terug in de wei: gemeente Olst-Wijhe helpt bij kruidenrijk zaaigoed

Focus 2025:

- Groei naar 20-30% van melkveehouders
- Meer voorlichting over
 - Beter leren doorzaaien
 - Langer kruiden behouden
 - 10% laten staan voor insecten
 - Focus op extensieve mengsels

-1001ha.nl-

BIODIVERSE GROENBEMESTERS

1001ha biodiverse groenbemesters

- 500 akkerbouwers
- 2.700 ha
- 95% door korting
- 81% ziet verbeterde bodem
- 40-50% minder (kunst)mest
- 75% gaat vaker mengsels gebruiken

EVALUATIE 2024

1001ha

Klaveronderzaai onder gangbaar graan

- Vergeten landbouwmethode
- Belangrijk voor akkervogels
- Besparing kunstmest
- Minder grondbewerking
- Pilot in 2024
- 75% korting dit voorjaar

1001ha Bomen

- 50% korting op boompakketten of agroforestry advies
- Windsingels, voederhagen, fruit- en notenbomen
- Tot 500 euro korting per boer
- 183 boeren
- 27.000 bomen
- Uitdeeldag 24 januari 2025

KRUIDENRIJK GRASLAND

in de praktijk

Door Erwin Bosch

Waarom kruidenrijk grasland

- Biodiversiteit
- Gezondheid vee
- Besparing op kunstmest aankoop en mineralen

Praktische kennis

- Hoe te beginnen met kruidenrijk grasland
- Hoe houd je de kruiden in stand
- Welke kruiden zie je graag
- Verschil tussen maaien en weiden

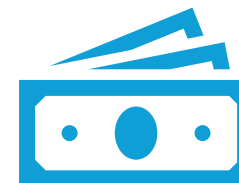
Financiële voordelen

Besparing kunstmest

**Besparing aankoop
mineralen**

**Vergoedingen uit de
markt via Friesland
Campina of GLB**

Uitdagingen

- Meerjarig kruidenrijke graslanden in stand houden
- Ongewenste kruiden uit het perceel houden
- Weiden van koeien in kruidenrijke percelen

Conclusie

**Kruidenrijk grasland
draagt op mijn
melkveebedrijf bij aan
een gezonde
veestapel.**

**Tevens helpt het mij
om op een natuurlijke
manier kosten te
besparen en extra
opbrengsten te
genereren.**

**Ook de omgeving
heeft er voordeel bij
door meer
biodiversiteit.**